

szefoglalásban megismerteti az olvasóval az orosz történelem döntő fordulatát hozó eseményeinek jelentőségét s mindig rámutat a művészet fejlődésének a társadalmi és politikai fejlődéssel való szerves kapcsolataira.

Nagy élmény, nagyszerű tanulmány az orosz realizmus festőművészetének megismerése. Nemcsak azért, mert eddig egy nem ismert, vagy csak felületesen ismert terület sok örömet adó

felfedezésének érzésével tölt el, hanem azért, mert az orosz realizmus művészetének élő tanulságai a mi számunkra, épp a magyar művészeti fejlődés mai szakaszában, rendkívüli jelentőségűek, s közvetlenül gyakorlati értékek.

Sz. P.

A 19. század nagy orosz realista festői. 36 festmény Ék Sándor bevezető tanulmányával. 16 l. (Művelt Nép könyvkiadó) — 21.50

A FILM MŰVÉSZET KÉRDÉSEI

D. I. Jerjomin a leghaladóbb szovjet filmesztétika, dramaturgia és kritika legkiválóbb művelőinek egy-egy cikkét tárja e gyűjteményben az olvasó elé, hogy e tanulmányok tükrében megmutassa azt a hatalmas küzdelmet, melyet az élenjáró szovjet filmművészet mesterei vívtak a marxi esztétika, valamint Lenin és Sztálin örökérvényű tanításainak fegyverzetével a dolgozó nép nagy tömegeitől idegen, sőt azzal élesen szembenálló, tehát reakciós burzsoá filmesztétika fráziselméletei ellen. Ez a harc — és ez nem volt kétséges — a pártos szocialista realizmus teljes győzelmével és a l'art pour l'art, polgári, kozmopolita, apolitikus és pesszimista elméletek legteljesebb kudarcaival végződött.

K. Szimonov: „A szovjet filmirodalom feladatai.“ — V. Scserbina: „Harc a szovjet filmirodalom magas eszmeiségéért.“ — G. Grakov: „A kommunizmusért vívott harc pátosza.“ — A. Szolovjov: „Egy új műfaj fejlődésének útja.“ — D. Jerjomin: „A konfliktus szerepe a filmvígjátékban.“ — V. Zsdan: „A népszerű-tudományos film dramaturgiai kérdései.“ — N. Szokolova: „A film történetéről.“ — I. Manyevics: „A forgatókönyv és a film.“ — V. Vajszfeld: „A filmirodalom mesterségbeli kérdései.“ — L. Pogozseva: „A párbeszéd szerepe a forgatókönyvben és a filmben.“ — V. Gracsev: „Az élet igazsága.“ — K. Iszajeva: „A szocialista munka témája I. A. Pirjev alkotásában.“ — és végül G. Kremljov: „Győz a szovjet hazafiság.“ című tanulmányai magas példái annak a tapasztalatnak, hogy nem tévedhet el az izmusok, a formakeresés és a tematika rengengetében az a művész, aki saját népének széles rétegeire támaszkodik, forrón szereti hazáját, lelkesíti a nemzeti érzés, fűti a haladó és nagy hagyományok szeretete, szenvedélyesen érdekli hazájának sorsa, népének jövője és aki e nagy és nemes érzések természetes hevíületét a szocialista-realista alkotásokra törő őszinte igénytel és a becsületesebb emberek boldog világát megteremtő marxista-leninista tudomány ismeretével gazdagítja.

A szovjet film igen fontos szerepet tölt be az emberek millióinak kommunista nevelésében. Sztálin elvtárs mondta:

„A film a szovjet hatalom kezében óriási, felbecsülhetetlen erőt jelent. A film, a tömegekre gyakorolt különös hatásánál fogva segít a munkásosztálynak és pártjának a dolgozók szocialista szellemű nevelésében, szervezi a tömegeket a szocializmusért vívott harcban, emeli kultúrájukat és politikai harckészségüket.“

Sztálin elvtársnak ez a nagyjelentőségű nyilatkozata, meghatározza a filmművészet fejlődésének irányát és valóban, a szovjet filmművészet mesterei a „Patyomkin cirkáló“, „Az anya“ és más filmek megjelenése óta egész sereg hatalmas és már a film klasszikusai közé sorolható alkotással bizonyították be, hogy megértették nagy népük igényét és felismerték saját feladataikat. K. Szimonov a nép igényének és a művész feladatának ezt a természetes egységét így határozta meg: „Az élenjáró szovjet olvasók és nézők ugyanazt a gondolkodásmódot követelik meg művészeinktől, ahogyan ők maguk is gondolkoznak. Ezúttal nem irodalmi stílusról, hanem betűszerint a gondolkodás stílusáról beszélünk. Színmű és filmirodalmunktól azt követeli a nép, hogy a gondolat stílusa — a nagy kategóriákban és a széles fogalmakban történő gondolkodás stílusa legyen, amelynek alapját a pártszerűség, a kommunizmus győzelmébe vetett hit képezi“.

Vajjon így és erről írnak az élenjáró szovjet filmművészet mesterei? Határozottan!

A nép egészséges igényének és a művész alkotó-tudatának ez az egybeolvadása emelte a szovjet filmművészetet arra a magas színvonalra, amelyen a világ valamennyi becsületes, haladó művészenek tanítómesterévé és példaképévé válhatott.

Ez a nagyszerű győzelem, mely olyan alkotásokban jutott diadalának legszebb pillanataihoz, mint a „Becsületbíróság“, „Micsurin“, „Egy igaz ember“, „Távol Moszkvától“, „A nagy hazafi“, „Vidám vásár“, „Berlin eleste“, „A sztálingrádi csata“, „A harmadik csapás“, „Pirogov“ — hogy csak néhányat említsünk, nemcsak az élenjáró szovjet filmművészet előtt nyitotta meg a további nagy győzelmek és a további fejlődés széles útját, hanem minden olyan nemzet előtt is, amelynek művészei klasszikus multjuk haladó hagyományaira támaszkodva, dolgozó népük nevelését és becsületes szolgálatát tartják alkotó munkásságunk kötelező, legszebb feladatának.

A D. I. Jerjomin könyvében összegyűjtött tanulmányok tehát a magyar írókat is segítik, tisztázzák a mi problémáinkat is és támogatnak bennünket abban, hogy felismerve a naturalizmus, a formalizmus, az öncélúság, a hamis pátoz, az idealizmus, az alkonfliktusok, a maradi pártatlanság csapdáit, az élenjáró szovjet filmművészet tapasztalatainak felhasználásával kikerüljük azokat és új alkotásaink olyan őszinte és magas színvonalú művek legyenek, melyek méltóak szocializmust építő dolgozó népünkhöz, érdemessé tesznek bennünket népünk megbecsülésére, valamint nagy és jóakarató tanítómestereink: az élenjáró szovjet filmművészet barátságára.

Sz. Gy.

A filmművészet kérdései. Szerk. D. I. Jerjomin. Ford. Balog Pál. 262 l.
(Művelt Nép könyvkiadó) ————— 18.—

Abezgauz :

Az orosz zenekritika a nyugat zenéjéről

Nemrég jelent meg a Művelt Nép kiadásában Abezgauz: Az orosz zeneszerzők a nyugat zenéjéről című könyve. A könyv a nyugati zene értékelésével foglalkozik a XVIII. század polifon zenéjének betetőzéséről — Bachtól — a XX. századeleji zene eszmei és formai széteséséig — Richard Straussig.

A tárgyalt anyagot az időrendben egymást váltó stílusok szerint sorolja fel a szerző. Részletesen értékeli a klasszikus iskolát, a romantikus irányzatot, majd bemutatja a századvégi nyugati szimfónikus- és operazene egy-két legjellegzetesebb képviselőjéről alkotott orosz véleményyt. Pillantást vet a keletkező európai nemzeti iskolákra, amelyeknek legkiválóbb képviselőiben az orosz kritikuskok az egészséges, új európai zene magvetőit látták.

Abezgauz a nyugati zene jelenségeit a múlt század nagy orosz zeneszerzőinek gyakorlatához viszonyítva mutatja be és értékeli, de megmutatja a nyugati muzsika útját a nagy orosz zeneszerzők és a kiemelkedő orosz zenekritikusok munkásságának tükrében is.

Az orosz klasszikus zeneszerzők és műbírálók a nyugati zene fejlődését abból az

alapvető elvből kiindulva vizsgálják, hogy e zeneműveknek és zenei irányzatoknak van-e tömegekhez szóló mondanivalója, hogy valamely társadalmi eszme kifejezését szolgálják-e. A vizsgált műveket tehát elsősorban tartalmi ideológiai oldaluk felől közelítik meg.

A szerző állításait mindenütt az orosz klasszikuskok műveiből vett meglepően időszerű és csodálatosan szép idézetekkel támasztja alá. Az idézetekben meglepő erővel nyilvánul meg a művészek szemléletének pártos ideológiai elve. Minden mondatuk olyan, hogy ma sem lehetne helytállóbban, időszerűbben, jobban megírni.

Ebből a kis könyvből hihetetlenül sokat lehet tanulni. Megtanuljuk új szempontok szerint vizsgálni a már sokat hallott Verdi, Wagner, Donizetti vagy Mozart operákat, s Beethoven vagy Bach remekeit.

Bár a tanulmány tudományos igényű és jellegű munka, mindenki számára rendkívül érdekes és érthető, sőt valósággal izgalmas olvasmány.

Abezgauz: Az orosz zenekritika a Nyugat zenéjéről. Ford. Elek István. 52 l. (Művelt Nép könyvkiadó)

2.80 —

Június 21-én, csütörtök d. u. 6 órakor, Sztálin-út 45. sz. alatt az Allami Könyvterjesztő Vállalat kultúrközpontjában a „KÖNYVBARAT“ szerkesztősége ankétot tart.

A lap munkatársai és olvasói megbeszélik a „KÖNYVBARAT“ első számának anyagát.